

Uitvoeringsprogramma 2014

Interbestuurlijk Toezicht

Stafafdeling Bestuurlijke organisatie & Toezicht
Provincie Noord-Brabant
December 2013

Inhoud

Samenvatting.....	3
Inleiding.....	5
H1: Het beleidsplan	7
H2: Terugblik 2013.....	11
H3: Activiteiten	15
H4: Afstemming intern en extern.....	40

Samenvatting

In het kader van het cyclische interbestuurlijk toezichtproces is begin 2013 een meerjarig beleidsplan vastgesteld. Op basis van dat beleidsplan zijn de toezichtwerkzaamheden voor 2013 vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. Het voorliggende uitvoeringsprogramma is een volgende stap in dit proces en beschrijft de toezichtwerkzaamheden voor 2014.

Een onderdeel van het uitvoeringsprogramma is een korte terugblik op de belangrijkste resultaten uit 2013 die een gevolg hebben voor de werkzaamheden in 2014. In 2014 zal een afzonderlijke, uitgebreidere evaluatie over 2013 volgen, waarin alle bereikte resultaten worden behandeld. Uit de korte terugblik op 2013 kan worden opgemaakt dat in de vernieuwing van het interbestuurlijk toezicht een aantal mijlpalen is bereikt. Er is een informatieverordening vastgesteld door PS, het cyclische proces is opgestart en in de communicatie richting gemeenten zijn slagen gemaakt. Voor 2014 leiden deze resultaten tot een betere informatiepositie en een transparante wijze van toezichthouden. De communicatie richting gemeenten blijft een punt van aandacht. Daarbij richten we ons enerzijds op de stimulering van het horizontaal toezicht door de raden op de colleges, anderzijds kijken we ook kritisch naar onze eigen werkwijze en de manier waarop we de toezichtresultaten naar buiten brengen. Beide doen we in nauw overleg met de toezichtgenieters, de Brabantse gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen.

Voor de resultaten uit de diverse toezichtgebieden valt een aantal zaken op. Bij het toezicht op archief- en informatiebeheer blijft het onderwerp ‘digitalisering en digitale duurzaamheid’ een punt van aandacht. Dit onderwerp zal ook in 2014 worden beschouwd als ‘toezichtthema’, extra aandacht op dit punt is immers gerechtvaardigd. Het financieel toezicht op gemeenten heeft geleid tot een tweetal gemeenten die onder ‘preventief toezicht’ vallen, beide op basis van grote verliezen in hun grondexploitaties. Dit heeft tot gevolg dat ook het onderwerp ‘grondexploitaties’ in 2014 als toezichtthema is aangemerkt. In het toezicht op het omgevingsrecht is daarnaast, op basis van een risico-evaluatie, voor 2014 het onderwerp ‘brandveiligheid in zorginstellingen’ als toezichtthema benoemd. In deze gevallen gaat het toezicht verder dan het basistoezicht.

Voor 2015 lijkt het toezichtthema voor het financieel toezicht al vast te staan: de decentralisaties in het zorgdomein waarmee gemeenten dan geconfronteerd worden. Zowel voor de financiële positie van gemeenten als voor de uitvoering van (medebewinds)taken worden grote gevolgen voorspeld door de decentralisaties en de bijbehorende bezuinigingsslag.

Bij het toezicht op omgevingsrecht en het toezicht op waterschappen is een begin gemaakt met een nieuwe werkwijze. In beide gevallen is gebleken dat die werkwijze resultaat oplevert. Het toezicht op de huisvesting van statushouders bleek omvangrijker dan gedacht. Als gevolg van een stagnerende huizenmarkt en een achterblijvend aanbod van statushouders door het COA bleken veel gemeenten niet in staat om aan hun taakstelling te voldoen.

Het toezicht in 2014 zal in grote lijnen hetzelfde zijn als dat in 2013. In alle gevallen zal, op basis van een risico-afweging terughoudend toezicht worden uitgevoerd. Daar waar nodig, als medebewindstaken niet conform de wettelijke norm worden ingevuld, treedt de interventieladder in werking. In dat geval wordt in zes stappen de interventie opgeschaald, tenzij tussentijds alsnog aan de norm wordt voldaan.

Organisatorisch is het interbestuurlijk toezicht ondergebracht binnen een aparte afdeling onder de stafafdeling Bestuurlijke Organisatie & Toezicht. Onder de stafafdeling vallen, naast het toezicht, ook het relatiemanagement naar gemeenten, bestuurlijke organisatie en het programma (Veer)Krachtig Bestuur. Deze combinatie van op gemeenten gerichte onderdelen geeft een onderlinge meerwaarde en biedt de gelegenheid tot de ontwikkeling van een kenniscentrum voor de provincie op het gebied van gemeenten.

Zowel binnen de afdeling als de stafafdeling wordt verder gegaan met de provinciebrede cultuuromslag. De vernieuwing van het interbestuurlijk toezicht als proces is nog onderweg. In 2014 zal met deze vernieuwing worden doorgegaan. Centraal bij alle vernieuwing staat de verbinding, zowel naar de eigen collega's, als binnen de toezichtgebieden als richting de toezichtgenieters. Verder zal ook in 2014 nadrukkelijk toenadering worden gezocht richting de rijkstoezichthouders, dit alles om een toezichtstapeling voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen te voorkomen.

Tenslotte zal in 2014 verder worden gediscussieerd over de vraag in hoeverre en hoe toezicht en advies aan elkaar zijn te koppelen. De Agenda van Brabant spreekt over de preventieve werking van advies bij de invulling van de rol van toezichthouder/kwaliteitsbewaker. De praktijk leert, en niet alleen binnen de provincie, dat voorzichtig moet worden omgegaan met advies door de toezichthouder. Het risico bestaat daarbij immers dat er sprake is van belangenverstrengeling wanneer een toezichthouder een oordeel moet vellen over een onderwerp waar deze eerder als adviseur is opgetreden. Om toch invulling te kunnen geven aan de bestuurlijke wens tot advisering, zal worden gezocht naar een werkwijze die aan beide uitgangspunten invulling geeft.

Inleiding

In het toezichtbeleidsplan 2013-2015 worden de uitgangspunten en beleidskeuzes beschreven van de wijze waarop de provincie Noord-Brabant het interbestuurlijk toezicht wil invullen. Aan de hand van dit beleidsplan wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma samengesteld waarin de activiteiten voor een toezichtjaar worden beschreven. Naast het beleidsplan dient ook de uitvoering en evaluatie van het toezicht uit voorgaande jaren als bron voor het uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma bevat dan ook een terugblik op de resultaten die voortvloeien uit de werkzaamheden van het uitvoeringsprogramma 2013.

In hoofdstuk 1 zal worden ingegaan op de doelen en resultaten van het interbestuurlijk toezicht. Dit hoofdstuk komt voor een deel rechtstreeks terug uit het beleidsplan en maakt dat dit uitvoeringsplan zelfstandig leesbaar is. Het 2de hoofdstuk is een terugblik op de ervaringen in 2013. Hoofdstuk 3 maakt de vertaling van de meerjarige (beleids)doelen en keuzen uit het uitvoeringsplan naar de concrete doelen en activiteiten die in 2014 zullen plaatsvinden. Een vergelijkbare vertaling wordt gemaakt in hoofdstuk 4, maar dan gericht op het onderwerp ‘samenhang met andere (beleids)velden en andere toezichthouders’.

Toezicht wordt sober en op afstand ingevuld. In de meeste gevallen volstaat het basistoezicht en wordt, aan de hand van constatering en een risico-inschatting, waar nodig geïntervenieerd. Voor een drietal toezichtgebieden is echter een toezichtthema gekozen. Voor deze thema's geldt dat er dieper naar een onderwerp wordt gekeken dan op grond van het basistoezicht gebruikelijk is. De toezichtthema's zijn gebaseerd op de resultaten van voorgaande jaren of op basis van een risico-afweging.

Bij het toezicht op het omgevingsrecht is er dit jaar extra aandacht voor de brandveiligheid in zorginstellingen. Financieel toezicht heeft in 2014 wederom extra aandacht voor de grondexploitaties vanwege de grote financiële risico's voor gemeenten. Bij het toezicht op archief en informatiebeheer wordt wederom aandacht besteed aan het thema ‘digitalisering’.

Voor het toezicht op gemeenten is het zinvol om nu reeds stil te staan bij het toezichtthema van 2015. Dan vindt immers de ‘decentralisatie’ in het zorgdomein plaats. Deze decentralisatie, die gepaard gaat met een forse bezuiniging, zal de financiële positie van gemeenten mogelijk zwaar onder druk zetten. Experts spreken van een bezuinigingsbehoefte die jaarlijks groter is dan het totaal aan afschrijvingen op de grondposities gedurende de crisis. Dit betekent dat in het financieel toezicht op gemeenten de (meerjarige) gevolgen van de decentralisatie op de financiële positie een punt van aandacht zal zijn. Dit zal gebeuren in de vorm van een toezichtthema. Ook voor de uitvoering van medebewindstaken op andere beleidsvelden zullen de gevolgen van de decentralisaties waarschijnlijk merkbaar zijn, en zijn zij aanleiding tot duidelijke afspraken en mogelijk meer aandacht door de toezichthouder.

Het toezicht op de uitvoering van de gedecentraliseerde taken zelf, zal vooral plaatsvinden door het Rijk. Dit is nog eens bevestigd in een brief van de Minister van BZK aan de Tweede Kamer van 19 februari 2013. Het provinciaal toezicht blijft zich daarmee richten op de acht bekende aandachtsgebieden, waarbij de decentralisaties dus een afgeleid onderwerp zijn.

Op basis van het uitvoeringsprogramma zal het risicogericht toezicht verder vorm worden gegeven in de praktijk. Daarnaast dient het uitvoeringsprogramma als basis voor de verantwoording van de toezichtwerkzaamheden in het kader van het (provinciebrede) planning en controlproces.

H1: Het beleidsplan

Uit het beleidsplan 2013-2015 kan worden opgemaakt wat de doelen van het interbestuurlijk toezicht zijn.

Het doel van **toezicht op het archief en informatiebeheer** is om bij gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen (voortaan lokale overheden) te komen tot een betrouwbare informatievoorziening. Toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie is essentieel voor goed bestuur. Hierbij is het op orde zijn van de digitale en papieren informatiehuishouding en archivering een voorwaarde om alle andere overheidstaken goed uit te kunnen voeren. Wanneer de overheidsarchieven niet volledig en betrouwbaar zijn belemmert dat een goede bedrijfsvoering en verantwoording naar de samenleving.

Het interbestuurlijk toezicht op de **externe veiligheid** richt zich op het bevorderen van de spontane naleving van de wettelijke medebewindtaken door gemeenten en waterschappen om risico's voor externe veiligheid te voorkomen danwel zoveel mogelijk te beperken waardoor de kwaliteit van de (fysieke) leefomgeving verbeterd en tevens recht wordt gedaan aan de voorbeeldfunctie van de overheid.

Van **financieel toezicht op gemeenten** is het doel het bevorderen van een gezonde financiële positie van gemeenten. Financieel toezicht is er mede op gericht, dat gemeenten geen beroep hoeven te doen op middelen van de collectiviteit van de gemeenten (via artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet).

Het doel van het toezicht op de **huisvesting van statushouders** is er zeker van te zijn dat gemeenten voldoen aan het gestelde in art. 60b van de huisvestingswet, namelijk het beschikbaar stellen van voldoende huisvesting voor statushouders. Statushouders zijn asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen.

Het toezicht op de **monumentenzorg** kan in algemene zin worden geduid als het verzamelen van informatie over de vraag of een monumentenzorg handeling of zaak op gemeentelijk niveau voldoet aan de daaraan gestelde wettelijke eisen, het vormen van een oordeel hierover en het eventueel naar aanleiding daarvan zonodig interveniëren. Het betreft in essentie de beoordeling van de taakbehartiging van gemeenten op het gebied van de monumentenzorg op de deelterreinen archeologie, cultuurhistorie en monumenten. Met andere woorden op het gebied van ons onroerend erfgoed.

Het interbestuurlijk toezicht op het **omgevingsrecht** is gericht op een correcte uitvoering van wettelijke medebewindtaken in het domein omgevingsrecht daar waar zich risico's of knelpunten voordoen. Het betreft zowel medebewindtaken gevorderd door rijkswetgeving als medebewindtaken gevorderd door provinciale regelgeving. De provincie legt daarbij het accent op de medebewindtaken van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Het toezicht op de **ruimtelijke ontwikkeling** heeft als doel de provinciale belangen als opgenomen in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening veilig te stellen in gemeentelijk ruimtelijke plannen.

De provincie heeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid tot 2025 vastgelegd in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening. De te beschermen provinciale ruimtelijke belangen zijn vastgelegd in de Verordening ruimte 2012. Deze verordening is op 11 mei 2012 door Provinciale Staten vastgesteld en op 1 juni 2012 in werking getreden en vormt het provinciaal toetsingskader voor gemeentelijk ruimtelijke plannen. De Verordening ruimte vormt het provinciaal toetsingskader voor ruimtelijke plannen afkomstig van de gemeente.

De provincie is, naast de toezichthouder op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, ook de toezichthouder op de **waterschappen**. Het toezicht op het waterschap als functioneel bestuur ligt van oudsher bij de provincies omdat zij primair verantwoordelijk zijn voor de inrichting van het waterschapsbestel. De waterschappen worden ingesteld door Provinciale Staten bij verordening (reglement) waarbij de provincie het beheersgebied begrensd en aangeeft wat de taken van het betreffende waterschap zijn. Het reglement bevat eveneens regels voor de inrichting en samenstelling van het waterschapsbestuur.

Een bijzonder kenmerk van het toezicht op de waterschappen is dat het mede tot doel heeft de functionele bestuurslaag in te passen in het algemeen bestuur.

Het toezicht op de waterschappen kent een drietal sporen: beleidstoezicht, financieel toezicht en institutioneel toezicht (het toezicht op de organisatie).

Het beleidsgerichte toezicht heeft tot doel samenhang en doelmatigheid van het regionaal waterbeheer te bewaken. Het beleidsgerichte toezicht ligt bij de provincie vanwege onze rol van kadersteller en regisseur over het integraal gebiedsgericht beleid.

De provincie bewaakt dat de uitvoering door het waterschap voldoet aan de normen vanuit wet en regelgeving, en de kaderstelling vanuit het Provinciaal Waterplan.

Het financieel toezicht op de waterschappen heeft als doel te bewaken dat het waterschap financieel gezond blijft en dat er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten aan de financiën en de belastingverordening voor de kostentoedeling (wettelijk opgedragen toezichtstaken Waterschapswet en FIDO).

Het institutioneel toezicht heeft als doel te bewaken dat het waterschap als instelling functioneert volgens de regels voor haar organisatie op grond van de Waterschapswet en het provinciale reglement.

Organisatiedoelen

In 2013 is het bureau Interbestuurlijke Betrekkingen en Toezicht opgegaan in de nieuwe stafafdeling Bestuurlijke Organisatie en Toezicht (BO&T). Binnen deze stafafdeling vormen de onderdelen die zich bezighouden met het interbestuurlijk toezicht een aparte afdeling (IBT). In de stafafdeling zijn naast het toezicht ook de teams Bestuurlijke Organisatie en Relatiemanagent alsmede het programma Veerkrachtig Bestuur in Brabant ondergebracht. Met het bij elkaar houden van deze op gemeenten gerichte onderdelen wil de stafafdeling zich ontwikkelen tot kenniscentrum op het gebied van gemeenten voor de provinciale organisatie en het provinciebestuur.

De herinrichting van de stafafdeling BO&T maakt deel uit van een provinciebrede cultuur- en structuuromslag. De structuur die deze omslag tot gevolg heeft is terug te vinden in het beleidsplan. Voor wat betreft de cultuur wil de stafafdeling meer als één afdeling gaan werken, waarbij flexibiliteit en integraal werken centraal staan. Daarnaast wordt provinciebreed gewerkt om medewerkers meer

bewust te maken van hun rol in het geheel. Hiervoor is het ERA-principe uitgewerkt, wat staat voor Eigenaarschap, Resultaatgerichtheid, Aanspreken van elkaar. BO&T heeft, rekening houdend met haar verbindende rol naar binnen en buiten ERA aangevuld met Verbinden. Zo is VERA ontstaan. Voor de verdere uitwerking van deze cultuur- en structuuromslag is een inrichtingsplan opgesteld dat in 2014 zal worden uitgevoerd. Specifiek voor het interbestuurlijk toezicht wordt in het inrichtingsplan eveneens aandacht besteed aan de structuur van de afdeling IBT.

Risicogericht toezicht

De systematiek van het interbestuurlijk toezicht in Brabant bestaat in essentie uit een vorm van basistoezicht (verschillend per toezichtgebied). Daarop volgt een risicoanalyse en vervolgens verdieping.

In 2014 zal er een systematiek van risicogericht worden ontwikkeld die op meerdere toezichtgebieden van toepassing kan zijn. Het is daarbij van belang een onderscheid te maken tussen risicogericht en themagericht toezicht.

Risicogericht toezicht: op dit moment is er bij verschillende toezichtgebieden in meer of mindere mate al sprake van risicogericht toezicht. Het gaat hier over het toezicht dat volgt na een risicoanalyse. Bij risicogericht toezicht worden de toezichtactiviteiten nadrukkelijk op die thema's en gemeenten ingezet die daadwerkelijk risicovol zijn. Dit kan gevolgen hebben voor de zwaarte van het toezichtarrangement, functioneer je als gemeente goed en val je op basis van de risicoanalyse in een 'lichte' categorie, dan heb je ook minder toezichtlasten.

Themagericht toezicht: bij thematisch toezicht kan er voor gekozen worden meer inzicht te verkrijgen in een specifiek aspect of deelgebied van een toezichtveld. Doel hiervan kan zijn specifieke knelpunten of dreigende problemen in het toezichtveld te traceren en op te lossen. Er is een verschil met risicogericht toezicht; thematisch toezicht is meer gericht op de aanpak van het specifieke knelpunt of probleem. En daar hoeft geen risicoanalyse aan te pas te komen. Bij thematisch toezicht past ook meer interactie met het gemeenten, om meer diepgang te verkrijgen maar ook om inhoudelijk draagvlak te krijgen voor de te nemen maatregelen.

Voor het interbestuurlijk toezicht streven we naar onderlinge consistentie in de risico/themagerichte aanpak van het toezicht. Als we kijken naar het begrip risico dan bestaat dit niet uitsluitend uit objectief meetbare eigenschappen van een systeem. Het is vooral ook een begrip waaraan vele betekenissen kleven. De keuze voor een bepaald risiconiveau of thema van toezicht is dan ook een keuze die we voor zullen moeten leggen aan provinciale staten. De wetenschappelijke ratio kan wel een belangrijke bijdrage leveren in de structurering van deze complexe materie. Daarmee kan de politiek een consistente en afgewogen keuze maken tussen de uiteenlopende soorten risico's en tussen de verschillende risiconiveau's.

Naar een systematiek voor risicogericht toezicht

Een uniforme systematiek voor de PNB zou idealiter moeten bestaan uit zowel de wetenschappelijke ratio (kans x effect) gekoppeld aan maatschappelijke opvattingen over de aanvaarbaarheid van risico's. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de risico's van de verschillende toezichtgebieden niet altijd gelijk te stellen zijn en dat er behoefte blijft aan differentiatie. Een categorisering in verschillende risicotypes vraagt dan ook om verschillende toezichtstrategieën (zie voorbeeld Financieel toezicht).

Toezicht & advies

In de Agenda van Brabant is de rol van toezichthouder/kwaliteitsbewaker beschreven. In voorkomende gevallen en onder voorwaarden adviseert en ondersteunt de provincie gemeenten die daarom verzoeken. In de praktijk zijn er een aantal bezwaren denkbaar bij het invullen van deze rol:

- Mogelijk toezicht op het eigen advies;
- Verzwakking horizontale controle wanneer ‘stempel goedgekeurd door de provincie’ op besluit staat;
- Onafhankelijke en terughoudende rol van toezichthouder onder druk;

Ondanks deze bezwaren zijn er ook voldoende argumenten om de rol van toezichthouder kwaliteitsbewaker wel degelijk, zij het onder voorwaarden, in te vullen:

- Uit het project ‘Veerkrachtig Bestuur’ zullen de nodige advies/ondersteuningsvragen vloeien
- Het vooraf voorkomen van problemen (preventieve maatregelen) past binnen de visie van het college van GS op de rol van de provincie
- Ondersteunen en adviseren past binnen de uitgangspunten van de Agenda van Brabant
- Ondersteunen en adviseren past binnen de spelregels van ‘de nieuwe overheid’.

De conclusie is daarmee dat we in 2014 met elkaar naar een manier moet zoeken om als provincie zowel de rol van de toezichthouder als die van kwaliteitsbewaker (adviseur/ondersteuner) op verantwoorde wijze in te vullen.

H2: Terugblik 2013

Als we terugkijken op het uitvoeringsprogramma 2013 en de accenten die we hebben gelegd dan is er een aantal momenten dat we eruit willen lichten.

Vaststelling verordening systematische toezichtinformatie

Op 20 september 2013 hebben Provinciale Staten de verordening systematische toezichtinformatie Provincie Noord-Brabant vastgesteld. Deze verordening regelt de informatie die wij als interbestuurlijk toezichthouder van lokale overheden willen ontvangen. Uitgangspunt van de verordening is dat alleen die informatie wordt opgevraagd die lokale overheden op grond van andere wet- en regelgeving reeds produceren, maar waar de provincie als ontvanger van die informatie nog niet voor was geregeld. De verordening is raadpleegbaar via de website: brabant.nl/regelingen.

Werkwijze cyclisch toezicht

Het cyclisch toezicht is het afgelopen jaar verder uitgewerkt. Ook dit uitvoeringsprogramma en het beleidsplan 2013-2015 maken deel uit van dit systeem. Er ligt een basis voor een jaarlijks monitoringssysteem met een evaluatiemoment. Van afwijkingen wordt een verschillenanalyse gemaakt, die op zijn beurt weer wordt gebruikt als stuurinstrument in het lopende kalenderjaar. In bijzondere gevallen wordt op basis van de evaluatie het lopende uitvoeringsprogramma aangepast, in uitzonderlijke gevallen wordt het beleidsplan aangepast.

Communicatieplan & ontwikkeling filmpje

Om de vernieuwing IBT zowel intern als extern te borgen is er een aantal activiteiten ondernomen op het gebied van communicatie. Er is een communicatieplan opgesteld waarin de belangrijkste mijlpalen zijn meegenomen. Voor het informeren gemeenteraden over het functioneren van IBT is een drietal filmpjes gemaakt. Het filmpje dat door de Provincie Noord-Brabant is gemaakt geeft weer hoe IBT in Brabant is georganiseerd. Dit filmpje is inmiddels verzonden aan alle college's van B&W en gemeenteraden in Brabant. Daarnaast heeft KING in samenwerking met de VNG ook de productie van twee filmpjes op zich genomen: een filmpje over de Wet Revitalisering Generiek Toezicht (hierna Wrgt) en een filmpje over de rol die gemeenteraden kunnen spelen in het horizontale toezicht.

Naast een aantal centrale thema's zijn er voor alle toezichtgebieden een aantal specifieke ervaringen en leerpunten voor 2013 die we in de volgende paragrafen zullen delen.

2.1 Archief en informatiebeheer

Ervaringen & leerpunten

Tijdens de contacten met lokale overheden is nadrukkelijk aandacht geschonken aan de veranderingen in het interbestuurlijk archieftoezicht als gevolg van de inwerkingtreding van de Wrgt. Ondanks de voorlichtingsactiviteiten voorafgaande aan de wetwijziging bleken lokale overheden nog onvoldoende op de hoogte hiervan. Ook de daarmee gepaard gaande versterking van de horizontale verantwoording en kwaliteitsborging binnen overheden bleek in de praktijk nog onderbelicht.

Om het archieftoezicht goed te kunnen uitvoeren is de archiefinspectie – in belangrijke mate – afhankelijk van de toegezonden informatie van lokale overheden. Het afgelopen jaar moet duidelijk gezien worden als een overgangsjaar, de oogst bleek mager. Toezichtinformatie, in de vorm van KPI's, werd ontvangen van de gemeenten Moerdijk en Waalwijk. De gemeenten Best en Maasdonk stuurden een jaarverslag en de archivaris van Alphen-Chaam stuurde haar periodiek verslag.

Op basis van het beeld van de bestaande situatie per 1 januari 2013 heeft bij een aantal gemeenten een reality check plaatsgevonden. Daarbij werd de aandacht speciaal gericht op wettelijke

verplichtingen en activiteiten waaraan, in meer of mindere mate, onomkeerbare risico's verbonden zijn. Zo zorgt de voortschrijdende digitalisering bij de overheid voor verhoging van de complexiteit bij de overheidsarchivering en betekent daarmee een reëel risico voor de betrouwbaarheid van de informatievoorziening en archivering. Daarom kregen de reality checks naar de stand van zaken van de digitale duurzaamheid prioriteit. De uitkomsten hiervan zijn zorgelijk. Alle bezochte gemeenten hebben in meer of mindere mate een digitale werkomgeving gerealiseerd, maar daarbij niet als vanzelfsprekend de duurzame toegankelijkheid geregeld en geborgd.

De uitkomst van de reality checks digitale duurzaamheid vertonen een zorgelijk beeld. Alle bezochte gemeenten hebben in meer of mindere mate te maken met een digitale werkomgeving. Echter de duurzame toegankelijkheid blijkt niet vanzelfsprekend geregeld en geborgd. Gelet ook op het Kabinetsvoornemen dat uiterlijk 2017 burgers en bedrijven digitaal zaken moeten kunnen doen met de overheid, is het vraagstuk van de duurzame digitale toegankelijkheid urgenter dan ooit. Duidelijk is dan ook dat de digitale duurzaamheid ook de komende jaren speerpunt dient te zijn in de activiteiten van de archiefinspectie, zowel op het gebied van toezicht als voorlichting. Daarnaast vraagt de versterking van de horizontale verantwoording en kwaliteitsborging ook nog veel aandacht.

2.2 Externe veiligheid

Het toezichtgebied externe veiligheid is meegenomen bij de uitvoering van het interbestuurlijk toezicht op omgevingsrecht. In 2013 heeft er op het gebied van externe veiligheid geen aanvullend toezicht plaatsgevonden.

2.3 Financieel toezicht

Ervaringen & leerpunten

De terugblik 2013 heeft betrekking op de begrotingsronde 2013. Deze begrotingsronde loopt van 1 oktober 2012 tot 1 maart 2013.

Voor 65 gemeenten geldt het reguliere repressieve toezicht, omdat er sprake was van een structureel sluitende begroting 2013 of meerjarenraming. Twee gemeenten (Nuenen en Gemert-Bakel) staan voor 2013 onder preventief toezicht vanwege grote verliezen op de grondexploitatie.

33 gemeenten hebben een sluitende begroting 2013. Van deze 33 gemeenten hebben 23 gemeenten zowel een sluitende begroting 2013 als een sluitende meerjarenraming.

In 2013 is er een (gedeeltelijke) interne evaluatie geweest over de methodiek van risicogericht en proportioneel financieel toezicht. Inhoudelijk is de scoretabel aangepast waardoor de resultaten uit het verleden minder zwaar meetellen. Er is één (gebruiksvriendelijker) format ontwikkeld en toelichtingen zijn (verder) verduidelijkt. De wijzigingen worden met ingang van de begrotingsronde 2014 toegepast.

2.4 Huisvesting statushouders

Ervaringen & leerpunten

In 2013 bleken de achterstanden bij de huisvesting van statushouders verder op te lopen. Een groot aantal gemeenten werd, op basis van de realisatie, geplaatst in stap 3 van de interventieladder. Dit betekent dat op deze gemeenten actief toezicht wordt gehouden, dat een voortgangsrapportage wordt opgevraagd en dat, waar nodig, ambtelijk overleg plaatsvindt.

Wel is gebleken dat in veruit de meeste gevallen sprake was van een 'niet-verwijtbare taakverwaarlozing'. Door een achterblijvend aanbod aan voor Brabant beschikbare statushouders kregen gemeenten onvoldoende of te late koppelingen. Daarbij werkte de ontwikkeling op de

huurmarkt (onvoldoende aanbod van geschikte woningen) ook al niet mee. Het gevolg is dat achterstanden oplopen, zonder dat gemeenten daar iets aan kunnen doen. In deze situatie is opschaling van het toezicht naar een hogere stap op de interventieladder niet gepast of opportuun. Met het COA worden afspraken gemaakt om het aanbod van statushouders voor Brabant meer in overeenstemming te brengen met de taakstelling.

2.5 Monumentenzorg

Ervaringen & leerpunten

De kwaliteit van de leefomgeving bepaalt in belangrijke mate of een regio hoogwaardige arbeidskrachten kan aantrekken of behouden. Monumenten vormen een belangrijke component van deze leefomgeving. Een goed en aantrekkelijk vestigings- en leefklimaat in onze provincie wordt mede gevormd door een hoogwaardig Brabants monumentenbestand. De uitoefening van de gemeentelijke zorgplicht voor monumenten vormt een voorwaarde voor de instandhouding van dit ruimtelijk kapitaal. Mede door de bijdrage van monumenten aan de kwaliteit van de leefomgeving creëren Brabantse gemeenten de randvoorwaarden waarmee Brabant kan uitblinken als vestigingslocatie voor een hoogwaardige Europese kenniseconomie. Om bedrijven te boeien en talenten te binden, is namelijk niet alleen werk en salaris van belang, maar vormt ook de leefomgeving een doorslaggevende factor. Het blijft dan ook van belang om toe te zien op een goede uitoefening van de gemeentelijke zorgplicht.

2.6 Omgevingsrecht

Ervaringen & leerpunten

Uit de opgedane ervaringen in 2012 en 2013 zijn de volgende leerpunten vastgesteld.

De provincie spreidt het beoordelen van de handhavingdocumenten en het uitvoeren van de reality checks meer over het gehele jaar. Zodoende is er na een uitgevoerd bezoek voldoende tijd beschikbaar voor uitwerking van de resultaten en het bekend maken daarvan aan een gemeente of waterschap en kan de doorlooptijd worden beperkt. Een aantal verbeterpunten voor 2014:

- De provincie beziet de standaard brieven met de terugkoppeling van de resultaten van de uitgevoerde beoordeling en de reality check richting college en raad in het licht van de daarover ontvangen reacties over toonzetting en gedetailleerdheid.
- De provincie gaat verder met de ingeslagen weg om naast de check achteraf op tijdige bestuurlijke vaststelling van de handhavingdocumenten ook preventief met een gemeente of waterschap contact te leggen om naar de voortgang te informeren en tevens als reminder.
- De provincie intensificeert waar mogelijk in 2014 de afstemming en samenwerking met het lopende implementatietraject van de kwaliteitscriteria VTH-taken 2.1 gelet op de voorgenomen datum van wettelijke borging van die criteria per 1 januari 2015.
- De provincie bereidt de benchmarking bij gemeenten en waterschappen uit van tijdigheid ook naar volledigheid van de handhavingdocumenten.
- De provincie plaatst nieuwe goede voorbeelddocumenten van een gemeente of waterschap op de digitale werkomgeving van Viadesk.

2.7 Ruimtelijke ontwikkeling

Ervaringen & leerpunten

In 2013 zijn door de afdeling TRO in totaal 2382 plannen in alle fasen beoordeeld.

Van het totaal zijn 851 plannen in ontwerpfase beoordeeld. Tegen 124 ontwerpplannen zijn provinciale zienswijzen ingediend.

Van het totaal zijn 987 vastgestelde plannen beoordeeld. Op 15 vastgestelde plannen zijn reactieve aanwijzingen uitgegaan.

- Terugblik behaalde resultaten

Alle ontwerp en vastgestelde plannen zijn binnen de daartoe gestelde termijn behandeld.

In de loop van de jaren is gebleken dat de piek van het aantal aangeboden plannen met name rond de vakantieperiodes is gelegen. In 2013 is het piekmoment versterkt vanwege de plicht voor gemeenten om de bestemmingsplannen per 1 juli 2013 te actualiseren. Deze verplichting heeft in de periode voorafgaand aan en in de zomervakantie geleid tot een toename van plannen. Het is noodzakelijk gebleken tijdig voldoende capaciteit in te zetten voor beoordeling en administratieve ondersteuning.

2.8 Waterschappen

Ervaringen & leerpunten

In 2013 is het financieel toezicht (basistoezicht) op de gebruikelijke manier uitgevoerd. Daarbij is extra aandacht besteed aan de wijze waarop de bijdrage aan het landelijke hoogwaterbeschermingsprogramma is verwerkt in de begroting. Verder is aandacht besteed aan het risicobeheer in verband met in het verleden ingezette financiële producten (derivaten).

De benoemingsprocedure van een dijkgraaf is succesvol afgerond (institutioneel toezicht).

Het beleidsgericht toezicht op de waterschappen is in 2013 voor het eerst uitgevoerd volgens de nieuwe werkwijze uit de Notitie 'Toezicht op de waterschappen in Noord-Brabant' (november 2012). Bij elk waterschap heeft een voortgangsoverleg plaatsgevonden waarbij de 3 benoemde speerpunten aan de orde zijn geweest:

- algemene voortgangsbewaking GGOR-proces (natuur en landbouw) en Kaders voor GGOR
- hoogwaterbescherming en calamiteiten- & rampenbestrijding
- bescherming Natte Natuurparels/Natura 2000

H3: Activiteiten

In dit hoofdstuk worden per aandachtsgebied de uit te voeren toezichtactiviteiten beschreven. Daarbij vindt, conform het uniform toezichtproces, een onderverdeling plaats in ‘basistoezicht’, ‘risico-inschatting en prioritering’, ‘extra toezicht’ en ‘interventie’ plaats. Ook worden per toezichtgebied de concrete doelen en resultaten van het toezicht in 2014 beschreven.

3.1 Archief en informatiebeheer

Het toezicht op archief en informatiebeheer richt zich op de naleving van Archiefwet- en -regelgeving bij gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Het toezicht heeft betrekking op de verantwoordelijkheid van de lokale overheden voor - de kwaliteit van - hun totale archief en informatiebeheer, zowel voor als na overbrenging van archiefbescheiden naar een archiefbewaarplaats of elektronisch depot.

3.1.1 Basistoezicht

Het toezicht op archief en informatiebeheer wordt in beginsel uitgevoerd op basis van door de lokale overheden aangeleverde toezichtinformatie. Deze werkwijze is conform de algemene beleidskaders voor IBT en conform het Aanvullend beleidskader archieftoezicht Noord-Brabant ‘Nieuwe Schoenen’, oktober 2012. De ontvangen toezichtinformatie wordt beoordeeld en toegevoegd aan de reeds aanwezige informatie over de betreffende overheid zodat een totaalbeeld van iedere overheid ontstaat. Mocht de aangeleverde informatie niet of onvoldoende toereikend zijn om een juist beeld te krijgen van de staat van naleving van archiefwet en -regelgeving dan zal extra informatie worden opgevraagd of zal de betreffende overheid worden benaderd voor een bezoek ter plaatse.

3.1.2 Risico-inschatting en prioritering

De voortschrijdende digitalisering bij de overheid zorgt voor verhoging van de complexiteit bij de overheidsarchivering en betekent daarmee een reëel risico voor de betrouwbaarheid van de informatievoorziening en archivering. Daarbij heeft het Kabinet zich ten doel gesteld dat burgers en bedrijven uiterlijk in 2017 digitaal zaken moeten kunnen doen met de overheid. In de praktijk betekent dit voor het merendeel van de lokale overheden een versnelling van de digitalisering van de informatievoorziening en archivering en de noodzaak om dit zorgvuldig, lees duurzaam, in te richten. Verder zullen achterstanden in het selecteren en overbrengen van papieren archieven versneld moeten worden weggewerkt. (In dat kader heeft de archiefinspectie in 2013 een voorlichtingstraject gestart)

Welke risicoanalyse en prioritering ligt ten grondslag aan het toezicht? En waarom?

Het toezicht is speciaal gericht op de naleving van wettelijke verplichtingen en activiteiten waaraan als gevolg van niet- of onvoldoende naleving, in meer of mindere mate, onomkeerbare risico's verbonden zijn.

- In de praktijk betekent dit dat er nadrukkelijk aandacht blijft voor de mate waarin de lokale overheden inspelen op de veranderende voorwaarden voor duurzaam en toegankelijk archief- en informatiebeheer in een toenemende digitale omgeving. Duurzame toegankelijkheid van archiefbescheiden moet bij het ontstaan geregeld worden. Als dat niet gebeurt, zijn de gevolgen vaak onomkeerbaar en komt een betrouwbare informatiehuishouding in gevaar.
- de ontwikkeling van een elektronisch depot (wellicht in gemeenschappelijk verband; provincie met gemeenten).
- Horizontaal archieftoezicht.
- Bewaring van archieven in archiefruimten en archiefbewaarplaatsen die voldoen aan de eisen van wet- en regelgeving.

3.1.3 Extra toezicht op basis van risico

Digitale bestanden moeten actief onderhouden worden om gedurende hun bewaartermijn leesbaar en interpreteerbaar te blijven. Om verlies van informatie te voorkomen is het van belang dat bij de ontwikkeling en inrichting van informatiesystemen rekening wordt gehouden met de eisen van digitale toegankelijkheid. Dit met de bedoeling om verantwoording te kunnen afleggen over het gevoerde beleid en de besluitvorming, zaken te kunnen reconstrueren en voor een deel vanuit het cultuurhistorisch belang.

Daarnaast zijn actueel beleid en informatiearchitectuur belangrijke voorwaarden om een goede en duurzaam toegankelijke digitale archivering te kunnen bewerkstelligen)

3.1.4 Interventie

Op basis van de verkregen informatie of een uitgevoerde reality check beoordeelt de archiefinspectie of wordt voldaan aan Archiefwet en -regelgeving of dat er sprake is van mogelijke taakverwaarlozing. Als de informatie niet toereikend is om dit te beoordelen zal er aanvullende informatie worden opgevraagd. Wanneer uit de aanvullende informatie blijkt, dat aan wet- en regelgeving wordt voldaan, eindigt hier de interventie. Zo niet, dan volgt ambtelijk en/of bestuurlijk overleg met de betrokken overheid en worden afspraken gemaakt over verbeteracties en termijnen waarbinnen de verbeteringen gerealiseerd moeten zijn. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

3.1.5 Concrete doelen en resultaten

Evenals in 2013 zal het toezicht uitdrukkelijk gericht zijn op het thema duurzaamheid van digitale overheidsinformatie. Aanleiding hiervoor is de snelle en grootschalige digitalisering bij de overheden en de risico's die aan deze digitalisering zijn verbonden voor de toegankelijkheid van de overheidsinformatie op lange(re) termijn en de onvoldoende mate waarop de overheden zijn toegerust.

- Follow-up reality checks digitale duurzaamheid 2013. De stand van zaken bij de 15 bezochte gemeenten zal worden gemonitord. (procedures, metadata, selectie, expertise)
- Speciaal aandacht voor verplichting toetsbare normen en kwaliteitssysteem voor archiefbeheer op grond van art. 16 Archiefregeling.
- In dat verband zal tevens onderzocht worden of en hoe de archiefinspectie kan bijdragen aan het borgen van de digitale duurzaamheid bij lokale overheden.
- Project e-depot; In 2013 zijn voorzichtige stappen gezet voor een onderzoek naar de mogelijkheid van een gezamenlijke e-depot voorziening voor alle Brabantse overheden.
- Archiveren van digitale agenda's en sociale media: follow-up onderzoek n.a.v. de brochure die op 15 augustus 2013 is verzonden naar alle lokale overheden.
- Tijdige overbrenging analoge archiefbescheiden: monitoring van de tijdige overbrenging van analoge archiefbescheiden. In dat kader zijn de daarvoor in aanmerking komende gemeenten gewezen op hun achterstand in het tijdig overbrengen van archiefbescheiden.
- Inventarisatie archiefruimten BS: in 2013 is een begin gemaakt met het uitvoeren van realitychecks naar de bewaaromstandigheden van de akten Burgerlijke stand. In die zin dat daartoe bedoelde archiefruimte wordt beoordeeld aan de hand van de daarvoor geldende eisen. Dit jaar wordt dit project afgerond.
- Gemeenschappelijke regelingen: 5 grotere gemeenschappelijke regelingen en de streekarchieven zullen worden bezocht voor een thema of reality check. (Wellicht voorlichting geven.)
- Horizontale verantwoording: in 2014 zal periodiek via de website's van de lokale overheden de verslaglegging van B&W aan de raad mbt de naleving van archiefwet- en regelgeving in de gaten worden houden. (In 2015 eventueel hierop aanspreken.)

- Met de archivariissen van de verschillende archiefdiensten gesproken worden over het wel of niet, dan wel de mate waarin (de wijze waarop) het horizontale archieftoezicht in praktijk wordt gebracht. (te kwalificeren als “systeemtoezicht light”?)

Wat is het beoogde effect van het toezicht?

De lokale overheden hebben hun digitale en papieren informatiehuishouding en archivering op orde waarmee de uitvoering van alle andere overheidstaken alsmede de toegankelijkheid van de overheidsinformatie geborgd is.

3.1.6 Capaciteit en inzet

Archief en informatiebeheer	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toeziehthou der	Ondersteuni ng
	1 (1,0)	2 (2,0)		1 (0,5)

In feite is nu 3,0 fte beschikbaar voor archieftoezicht inclusief 0,4 fte voor de taak provinciearchivaris e(excl. secretariële en administratieve ondersteuning) In de praktijk blijkt dat de archivaris taak meer tijd vraagt a.g.v. vooral het interne archieftoezicht.

Nodig is voor interbestuurlijk archieftoezicht tenminste 2,6 fte (exclusief secretariële en administratieve ondersteuning

3.2 Externe Veiligheid

Het interbestuurlijk toezicht op externe veiligheid richt zich op het bevorderen van de spontane naleving van de wettelijke medebewindstaken door gemeenten en waterschappen om risico's op het gebied van externe veiligheid te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Het interbestuurlijk toezicht dient in balans met en afgestemd te zijn met de regierol die de provincie Noord-Brabant heeft in het kader van het Programma Brabant Veiliger 2011-2014.

3.2.1 Basistoezicht

De uitvoering van het basistoezicht voor de twee bovengenoemde sporen komt aan de orde bij de toezichtgebieden omgevingsrecht (spontane naleving wettelijke medebewindstaken). Op basis van het beeld uit het basistoezicht ten aanzien van externe veiligheid worden de daarvoor in aanmerking komende overheden benaderd voor aanvullend toezicht.

3.2.2 Risicomatrix en risico-afweging

Vanuit het toezichtgebied omgevingsrecht zijn prioritaire risicothema's benoemd voor het maken van een risicoanalyse. Op basis van de uitkomsten van de risicoanalyse enerzijds en de voor deze bestuursperiode vastgestelde provinciale thema's anderzijds wordt een keuze gemaakt voor verdiepend toezicht. Een opsomming van de risicothema's is te vinden in het toezichtbeleidsplan 2013-2015. Het thema externe veiligheid maakt deel uit van de risicoanalyse.

3.2.3 Extra toezicht op basis van risico

Het risicogericht toezicht vindt plaats aan de hand van de resultaten van een risicoanalyse. Voor het thema externe veiligheid vindt risicogericht toezicht plaats via het toezicht omgevingsrecht (spontane naleving wettelijke medebewindstaken).

Voor het toezichtgebied externe veiligheid voert de provincie in 2014 een project uit in het kader van themagericht toezicht. Het project bestaat uit het beoordelen van bestemmingsplannen van gemeenten op het voldoende verwerken van de gestelde normen met betrekking tot externe veiligheid.

3.2.4 Interventie

Mogelijke interventies komen tot stand via het toezicht in het kader van het omgevingsrecht.

3.2.5 Concrete doelen en resultaten

Het toezicht op externe veiligheid wordt meegenomen via het toezichtgebied omgevingsrecht.

Daarnaast voert de provincie in 2014 een project uit in het kader van themagericht toezicht.

Door signalen uit het werkveld is aan de orde gekomen dat het aspect externe veiligheid niet altijd voldoende wordt meewogen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Het thema externe veiligheid moet in het proces van tekentafel tot bouw regelmatig wijken voor ruimtelijke aspecten, financiële motieven of economische overwegingen. Gelet hierop wil de provincie in 2014 een project uitvoeren dat bestaat uit het beoordelen van bestemmingsplannen op het voldoende verwerken van de gestelde normen en verplichtingen met betrekking tot externe veiligheid.

Doel van het project is om meer inzicht te verkrijgen in de wijze waarop het thema externe veiligheid geborgd is in gemeentelijke bestemmingsplannen.

De voortgang wordt gerapporteerd in juli 2014 en december 2014 met daarin een weergave van het aantal onderzochte bestemmingsplannen en de resultaten van de beoordeling van de EV-paragraaf.

3.2.6 Capaciteit en inzet

Externe veiligheid	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toezichthou der	Ondersteuni ng
		1 (0,1)		

De benodigde capaciteit kan pas in beeld worden gebracht als er een concreet projectplan is. Vanuit het cluster N&M (team EV) wordt 200 uur beschikbaar gesteld.

3.3 Financieel toezicht

Het financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is een wettelijke taak die opgedragen is aan gedeputeerde staten. Financieel toezicht richt zich in 2014, naast het reguliere toezicht, vooral op de vraag hoe de gemeenten reageren op de economische crisis. Hoewel de economische crisis financiële consequenties heeft voor gemeenten op alle terreinen, worden bij de bouwgrondexploitatie de grootste risico's gelopen. De bouwgrondexploitatie heeft daarom (nog steeds) de speciale aandacht.

Per 1 januari 2015 komen er diverse rijkstaken naar de gemeenten. Deze decentralisatie van rijkstaken geeft naar verwachting een verdere druk op de financiële positie van gemeenten. Dit aspect krijgt aandacht bij de begrotingsronde 2015 die op 1 oktober 2014 van start gaat.

3.3.1 Basistoezicht

De belangrijkste (cyclische) onderdelen van het financieel toezicht op gemeenten zijn:

1. Bepalen van de vorm van toezicht voor het komend jaar op basis van de ingezonden begroting.
2. Het onderzoeken van de ingezonden jaarrekening van het vorig jaar.
3. De ontwikkelingen van de financiële positie van gemeenten gedurende het gehele jaar volgen.

Beoordelen begroting om de vorm van toezicht voor het komende jaar te bepalen

De vorm van toezicht wordt jaarlijks bepaald door te beoordelen of de begroting of meerjarenraming structureel en reël in evenwicht is. Voor iedere gemeente wordt een risico-inschatting en een scan ingevuld. De risico-inschatting heeft betrekking op het verleden (resultaten onderzoek voorgaande jaren, tussenliggende signalen sinds laatste onderzoek). De scan richt zich op de begroting en meerjarenraming en doet uitspraken over het sluitend zijn hiervan en de realiteit van de ramingen.

Onderzoeken van de jaarrekening van het vorig jaar

De jaarrekening van een gemeente wordt door de toezichthouder onderzocht. De bevindingen worden vastgelegd in een (standaard)notitie. De uitkomsten van dit onderzoek worden betrokken bij het onderzoek naar de begroting van het volgend jaar. Op de eerste plaats zijn de uitkomsten van de jaarrekening een onderdeel van de risico-inschatting. Daarnaast geeft de jaarrekening inzicht in de realiteit van de ramingen van de (komende) begroting.

Het volgen van actuele ontwikkelingen van de financiële positie

Gedurende het jaar worden diverse cyclische (P&C) documenten beoordeeld die niet verplicht ingezonden behoeven te worden door de gemeenten. Minstens één maal per jaar vindt er ambtelijk overleg plaats met de gemeenten. Ook de berichten uit de media worden gevolgd en kunnen tot een (re)actie leiden.

3.3.2 Risico-inschatting en prioritering

Aan de hand van een scan en een risico-inschatting, die samen een voldoende beeld geven van de financiële positie van een gemeente, worden gemeenten (intern) onderverdeeld in drie categorieën:

- Gemeenten in categorie 1 zijn gemeenten waar gerede twijfel bestaat over de financiële gezondheid, evenals gemeenten die mogelijk in aanmerking komen voor 'preventief toezicht' door de provincie. Deze gemeenten worden vóór 1 januari uitgebreid onderzocht.
- Gemeenten in categorie 2 zijn gemeenten waar enige twijfel over de financiële gezondheid bestaat, deze kunnen ook ná 1 januari uitgebreid onderzocht worden.
- Gemeenten in categorie 3 zijn gemeenten die er voldoende financieel gezond voor staan. Voor gemeenten is de combinatie van scan en risico-inschatting voldoende om een uitspraak over de

vorm van toezicht te geven (= beperkt onderzoek). Eenmaal per vier jaar worden deze gemeenten in ieder geval onderzocht.

Risico-inschatting en scan

Voor iedere gemeente wordt een risico-inschatting gemaakt. De risico-inschatting vormt samen met de scan de bouwstenen van het risicogerichte financieel toezicht. De risico-inschatting is gebaseerd op de ervaringen uit het (recente) verleden. Door de risico-inschatting onderdeel uit te laten maken van het risicogerichte toezicht, wordt ook de financiële situatie van de gemeente tot op heden bij de risico-afweging betrokken. Op basis van de risico-inschatting wordt een gemeente bestempeld als 'hoog-risico' of als 'laag-risico'. Daarnaast wordt voor iedere gemeente een scan gemaakt waarin de financiële positie en de realiteit van de ramingen en risico's worden beoordeeld. Tevens wordt bij de scan het begrotingssaldo bepaald.

De scan en de risico-inschatting vormen samen de bouwstenen van het risicogerichte financieel toezicht. Samen met de scan en de risico-inschatting wordt de gemeente ingedeeld in één van de drie categorieën.

Deze categorie-indeling bepaalt of een gemeente (alleen) beperkt onderzocht wordt of dat er een uitgebreid onderzoek (eventueel na 1-1) plaatsvindt. Uiteraard is er wel een link met de vorm van toezicht (categorie 2 + 3 zijn automatisch repressief), maar de scan heeft niet als doel om de vorm van toezicht te bepalen.

3.3.3 Extra toezicht op basis van risico

Gemeenten in categorie 1 + 2 worden als 'risicovol' beschouwd. Van deze gemeenten wordt de begroting uitgebreid onderzocht. De bevindingen van dit uitgebreide onderzoek worden vastgelegd in een (standaard) toezichtnotitie. Wanneer het uitgebreid onderzoek aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen naar de gemeente, wordt de raad (kopie naar college) door middel van een brief door ons op de hoogte gebracht van die opmerkingen.

De brief die aan de raad is gestuurd wordt in de loop van het jaar ook ambtelijk besproken in het jaarlijks gesprek. In dat gesprek kunnen ook onderwerpen besproken worden die niet in de brief zijn opgenomen, maar toch belangrijk genoeg zijn om met de gemeente te bespreken. Vaak wordt met een ambtelijk signaal bereikt, dat de gemeente gevolg geeft aan onze opmerkingen.

3.3.4 Interventie

Als uit het uitgebreid onderzoek blijkt dat de gemeente, naar het oordeel van de toezichthouder, geen sluitende begroting heeft, wordt het traject van preventief toezicht opgestart. Via een voorgenomen besluit wordt de gemeente op de hoogte gebracht van het voornemen om preventief toezicht in te stellen. Tegen dit voorgenomen besluit kan een gemeente haar zienswijze inbrengen, vaak gevolgd door bestuurlijk overleg. Dit bestuurlijk overleg is er op gericht, dat de gemeente alsnog aanvullende besluiten neemt, zodat er alsnog sprake is van een sluitende begroting. Blijft die aanvullende besluitvorming achterwege dan volgt het definitief besluit tot het instellen van preventief toezicht. De begroting en begrotingswijzigingen dienen in dat geval door de toezichthouder goedgekeurd te worden. In de loop van het jaar wordt een verdiepingsonderzoek uitgevoerd om na te gaan waar de financiële problemen uit (zijn) ontstaan. Van dit verdiepingsonderzoek wordt een rapport opgesteld. Dit rapport wordt aan de raad gepresenteerd.

Wanneer een gemeente een aanmerkelijk en structureel tekort op de begroting heeft en de gemeente de financiële problemen niet meer op eigen kracht te boven kan komen, kan de gemeente een aanvullende artikel 12-uitkering aanvragen. De gemeente komt dan onder artikel 12-toezicht. Dit is de zwaarste vorm van financieel toezicht dat samen met de artikel 12-inspecteur (BZK) uitgeoefend wordt. Voor 2014 hebben er geen gemeenten een aanvullende artikel 12-uitkering aangevraagd.

3.3.5 Concrete doelen en resultaten

De volgende activiteiten vinden in 2014 plaats bij financieel toezicht, waarbij tevens het te behalen resultaat wordt weergegeven.

- Afronden begrotingen 2014 (categorie 2-gemeenten + uitgebreid onderzoek categorie 3-gemeenten die 4 jaar achtereen in categorie 3 vallen). Gereed: 1 maart 2014. Het te behalen resultaat is dat alle begrotingen 2014 onderzocht zijn en aan de betreffende gemeenten onze opmerkingen kenbaar gemaakt zijn.
- Goedkeuring begrotingen van preventieve gemeenten (op dit moment bekend: Nuenen en Gemert-Bakel). Gereed: 31 maart 2014. Het te behalen resultaat is dat de begroting 2014 goedgekeurd wordt en dat de gemeente bericht van ons krijgt dat de begroting 2014 goedgekeurd is.
- Traject preventief toezicht van in ieder geval de gemeenten Nuenen en Gemert-Bakel. Met deze gemeenten is intensiever contact (vaker overleg) dan met de andere gemeenten. Onderdeel van het traject van preventief toezicht is het uitvoeren van een verdiepingsonderzoek. Voor beide gemeenten betreft het een actualisatie van het verdiepingsonderzoek dat in 2012 of 2013 is uitgevoerd. Gereed: 1 juli 2014. Het te behalen resultaat is een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente (financiële problemen + oplossingen), vastgelegd in een rapport.
- Er zijn diverse bewegingen in Brabant op het gebied van gemeentelijke herindeling. Hierin delen gemeenten kunnen een herindelingsscan aanvragen. Afhankelijk van het aantal aanvragen en de beschikbare capaciteit wordt bepaald in welke mate voldaan kan worden aan het verzoek/verzoeken om een herindelingsscan op te stellen. Indien van toepassing gereed: 31 augustus 2014. Het te behalen resultaat is inzicht in de financiële positie van de nieuwe heringedeelde gemeente, vastgelegd in een rapport.
NB: er is in principe in 2014 capaciteit voor 2 herindelingsscans, mits er geen extra preventieve gemeente bij komt. In beeld zijn Schijndel-St. Oedenrode-3^e partner en de 3 gemeenten in het Land van Heusden en Altena.
- De werkwijze van het risicogericht en proportioneel financieel toezicht wordt geëvalueerd. Gereed: 1 juli 2014. Het te behalen resultaat is een verdere verbetering van de werkwijze, zodat de begrotingsronde 2015 beter uitgevoerd kan worden.
- Alle gemeenten worden minimaal 1 x per jaar bezocht voor een gesprek. Gereed: 30 september 2014. Het te behalen resultaat is informatie-uitwisseling (halen en brengen), zodat de kennis over de gemeente weer actueel is.
- In het voorjaar wordt een begrotingscirculariteit gestuurd naar de gemeenten. In deze circulariteit staan actualiteiten en onderwerpen waar wij de komende begrotingsronde aandacht aan schenken. Gereed: 30 april 2014. Het te behalen resultaat is dat de gemeenten via deze brief op de hoogte worden gebracht wat ze bij het begrotingsonderzoek 2015 van ons kunnen verwachten.

- Het gemeenschappelijk toezichtkader wordt geactualiseerd. Dit is een gezamenlijk project van de landelijke toezichthouders (via Vakberaad gemeentefinanciën) en BZK. Na vaststelling door de minister van BZK dient dit beleidskader in iedere afzonderlijke provincie vastgesteld te worden door GS. Gereed: afhankelijk van vaststelling door de minister van BZK, verwachting is 31 maart 2014. Het te behalen resultaat is een kader dat is aangepast aan de ontwikkelingen binnen financieel toezicht. De gemeenten weten waar zij aan moeten voldoen en wat zij van de toezichthouder kunnen verwachten.
- De jaarrekeningen 2013 van 67 gemeenten worden onderzocht. Gereed: 30 september 2014. Te behalen resultaat is dat alle 67 jaarrekeningen onderzocht zijn. De bevindingen van dit onderzoek vormen input voor de begrotingen 2015.
- De jaarrekeningen 2013 en begrotingen 2015 van circa 40 gemeenschappelijke regelingen worden onderzocht. Gereed: 30 september 2014. Te behalen resultaat is het bepalen en mededelen van de vorm van toezicht voor het begrotingsjaar 2015.
- De begrotingsronde 2015 vangt aan op 1 oktober 2014. Op basis van risicogericht en proportioneel financieel toezicht wordt iedere gemeente ingedeeld in een categorie. Afhankelijk van de categorie-indeling wordt de begroting beperkt of uitgebreid onderzocht. Voor iedere gemeente wordt de vorm van toezicht voor het begrotingsjaar 2015 bepaald en medegedeeld. Gereed: 31 december 2014. Uitgebreid onderzoek van begrotingen van categorie 2-gemeenten kan ook in 2015 plaatsvinden. Categorie 3-gemeenten die 4 jaar achter elkaar in categorie 3 ingedeeld worden, ondergaan op een later tijdstip (kan ook in 2015 plaatsvinden) uitgebreid onderzocht. Het te behalen resultaat is dat voor iedere gemeente de vorm van toezicht bepaald is en medegedeeld is aan de gemeenten.

Wat is het beoogd effect?

Het doel van financieel toezicht is bij te dragen aan het voorkomen dat een gemeente of gemeenschappelijke regeling een structureel tekort op de begroting heeft dat de ze zelf niet meer op kunnen lossen.

3.3.6 Capaciteit en inzet

Financieel Toezicht	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toe­zichthouder	Ondersteuning
	1 (1,0)	2 (2,0)	5 (4,5)	1(0,5)

3.4 Huisvesting statushouders

Het doel van het toezicht op de huisvesting van statushouders is er zeker van te zijn dat gemeenten voldoen aan het gestelde in art. 60b van de huisvestingswet, namelijk het beschikbaar stellen van voldoende huisvesting voor statushouders. Statushouders zijn asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen.

3.4.1 Basistoezicht

Het toezicht op de huisvesting van statushouders kent twee peilmomenten, 1 januari en 1 juli. Op beide data wordt, op basis van de realisatiecijfers van het COA nagegaan of de gemeenten hun halfjaarlijkse huisvestingstaakstelling hebben gerealiseerd. Als dit het geval is, en er geen sprake is van een achterstand uit een eerdere periode, dan eindigt daarmee het toezicht op die gemeente voor het komende halfjaar.

3.4.2 Risico-inschatting en prioritering

Er is bij dit toezichtgebied geen sprake van een risico-afweging, een gemeente realiseert zijn taakstelling (en dan is er geen verder toezicht) of niet. In het laatste geval volgt automatische inwerkingtreding van de interventieladder voor indeplaatsstelling.

3.4.3 Extra toezicht op basis van risico

Onder het extra toezicht kunnen de eerste twee stappen van de interventieladder worden geschaard. Als wordt geconstateerd dat een gemeente zijn taakstelling niet heeft gerealiseerd, wordt zowel met de gemeente als met het COA contact gezocht om de reden voor het niet-realiseren te achterhalen. Op basis hiervan wordt bepaald of het niet-realiseren de gemeente kan worden verweten, of dat er sprake is van een niet-verwijtbare oorzaak. In het geval het niet-realiseren de gemeente niet kan worden verweten, wordt een afspraak gemaakt om alsnog in de komende periode(n) aan de niet-gerealiseerde (en nieuwe) taakstelling te voldoen. Ondanks het niet-verwijtbare karakter van het achterblijven, blijft namelijk sprake van een door de minister opgelegde (en door de provincie niet kwijt te schelden) wettelijke taakstelling.

3.4.4 Interventie

Als er wel sprake is van een verwijtbaar niet-realiseren van de taakstelling, dan treedt stap 3 van de interventieladder in werking. Met de gemeente worden afspraken gemaakt om alsnog aan de taakstelling te voldoen. Afhankelijk van de aard en omvang van de achterstand, en het eerdere prestatieniveau van de gemeente, worden deze afspraken gemaakt op ambtelijk of bestuurlijk niveau. Ook wordt op dezelfde gronden onderscheid gemaakt in de aard van de afspraken, variërend van de aanname dat de opgelopen achterstand op het eerstvolgende peilmoment is ingelopen tot de verplichting van het opstellen van een plan van aanpak met maandelijks monitoring van de voortgang. Uiteraard geldt daarbij dat gemeenten die regelmatig hun taakstelling niet halen of afspraken niet nakomen eerder onder het 'zwaardere regime' (bestuurlijke aandacht en plan van aanpak) zullen vallen.

Mocht de derde stap op de interventieladder alsnog niet het gewenste resultaat opleveren (achterstanden worden onvoldoende ingelopen, afspraken worden niet nageleefd), dan zal opschaling op de interventieladder plaatsvinden en zal uiteindelijk, in de zesde stap, worden overgegaan tot indeplaatsstelling.

De interventie eindigt op het moment dat de gemeente de taakstelling en opgelopen achterstanden alsnog heeft gerealiseerd. Als bij een gemeente sprake is van actief toezicht, maar de achterstand om

een niet-verwijtbare reden niet kan worden ingelopen, dan blijft het actief toezicht van toepassing. Wel zullen de afspraken met de gemeente en de mate van toezicht in dat geval worden aangepast aan de situatie.

Tussen het COA en de gemeenten is, in het kader van de nieuwe werkwijze bij het plaatsen van statushouders, een afspraak gemaakt over de termijnen in het proces. Deze afspraak heeft vooralsnog niet een wettelijke basis, maar betreft een wederzijdse inspanningsverplichting. In het kader van het (wettelijke) interbestuurlijk toezicht zal de naleving van de termijnen niet worden betrokken.

3.4.5 Concrete doelen en resultaten

Het toezicht op de huisvesting van statushouders kent de volgende planning:

Ieder halfjaar, te beginnen op 1 januari en 1 juli:

- nagaan of taakstellingen zijn gerealiseerd, bepalen verwijtbaarheid bij niet realisatie
- ambtelijk of bestuurlijk overleg met gemeenten die taakstelling verwijtbaar niet hebben gerealiseerd
- brieven aan gemeenten die (kleine) achterstand bij volgende peilmoment moeten hebben ingelopen
- brieven aan gemeenten die eerdere achterstanden hebben weggewerkt
- afspraken met (ver) achterblijvende gemeenten, ontvangst plannen van aanpak
- monitoring voortgang plannen van aanpak aan de hand van maandelijkse realisatiecijfers
- opschalen op interventieladder bij verwijtbaar verder oplopen achterstand of niet nakomen afspraken
- nieuw peilmoment na verstrijken van halfjaar

Wat is het beoogde effect?

Het toezicht is er op gericht dat gemeenten voldoen aan hun wettelijke taak om verblijfsgerechtigde asielzoekers binnen een redelijke termijn te voorzien in passende huisvesting.

3.4.6 Capaciteit en inzet

Statushouders	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toezi chthou der	Ondersteuni ng
	1(0,2)			2(0,5)

3.5 Monumentenzorg

Het toezicht op de monumentenzorg richt zich op de taakbehoortiging van gemeenten op het gebied van de monumentenzorg op de deelreinen archeologie, cultuurhistorie en monumenten. Met andere woorden op het gebied van ons onroerend erfgoed.

Voor de monumentenzorg staat het onderling vertrouwen met betrekking tot de gemeentelijke zorgplicht centraal. Om te kunnen beoordelen of gemeenten aan de wettelijke vereisten voldoen, vraagt de provincie de gemeenten om jaarlijks informatie aan te leveren over haar belangrijkste verplichtingen uit de Monumentenwet: a. het inschakelen van een deskundige commissie monumentenzorg bij vergunningaanvragen voor ingrijpende werkzaamheden aan wettelijk beschermde monumentale gebouwen en b. het inwinnen van deskundig advies inzake de archeologische monumenten en de te verwachte archeologische monumenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen.

3.5.1 Basistoezicht

Het basistoezicht op de monumentenzorg bestaat in 2014 in beginsel alleen uit het verzamelen van informatie op grond van de *Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant 2013*. De reden hiervoor is dat wij als provincie zelf een onafhankelijk beeld willen kunnen vormen van de staat van de monumentenzorg in Noord-Brabant om binnenkomende klachten en meldingen goed te kunnen plaatsen. Temeer daar op deelreinen op landelijk niveau signalen zijn vanuit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties dat gemeenten de vigerende wet- en regelgeving op het gebied van de monumentenzorg niet of onvoldoende in acht nemen (bijv. brief *Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven* aan het Rijk d.d. 20 december 2012 en de *Kamervragen* van 24 oktober 2013 aan de minister van OCW over het feit dat 45% van de gemeentes van mening is dat ze te weinig personeel heeft voor de monumentenzorg en 43% van de gemeentes geen beleid heeft en de indruk dat de normen voor archeologisch onderzoek door veel gemeentes steeds verder worden opgerekt).

3.5.2 Risico-inschatting en prioritering

Op grond van het basistoezicht wordt de volgende handelwijze gevolgd bij signalen van burgers en bedrijven op het gebied van de monumentenzorg. Bij klachten bevragen wij de melder, opdat het duidelijk wordt of de klacht een wettelijke taak betreft die een gemeente niet of niet naar behoren uitvoert of dat het een zelf opgelegde gemeentelijk taak betreft. In beide gevallen zullen we vervolgens de melder vragen de kwestie zelf te bespreken met de gemeente. Indien dit al gedaan is maar niets heeft opgeleverd, zullen wij de melder adviseren de gemeente te vragen een onafhankelijk bemiddelaar in te schakelen om te helpen bij het zoeken naar een oplossing voor de kwestie.

Als dat station ook al gepasseerd is, zullen wij de melder adviseren na te gaan of de gemeente een interne klachtenprocedure heeft. Indien dit het geval is adviseren wij de melder daar een officiële klacht in te dienen. Indien ook deze fase al gepasseerd is en niets heeft opgeleverd, zullen wij hem adviseren een officiële klacht in te dienen bij de gemeentelijke of nationale ombudsman.

Pas als dat alles gedaan is, maar niets heeft opgeleverd - of de melder deze laatste stap niet wil doen - dan zullen wij de klacht en/of melding m.b.t. vermeende wettelijke taakverwaarlozing in behandeling nemen en bezien of de provincie een taak heeft bij de afhandeling van de klacht.

3.5.3 Extra toezicht op basis van risico

Klachten en/of meldingen op het gebied van de monumentenzorg die in behandeling worden genomen zullen systematisch geregistreerd worden. Indien wij op basis van meervoudige en structurele klachten en/of meldingen van burgers, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties redelijkerwijze

het vermoeden hebben dat bij een bepaalde gemeente sprake is van structurele taakverwaarlozing op het gebied van de monumentenzorg, zullen wij deze gemeente(n) als risicovol beschouwen en de interventieladder op het gebied van de monumentenzorg gaan betreden.

3.5.4 Interventie

Als uit het extra toezicht blijkt dat een gemeente zijn (medebewinds)taak niet naar behoren uitvoert zullen wij de “interventieladder” betreden. Uitgangspunt blijft dat wij altijd de gemeente eerst in de gelegenheid stellen zelf in de zaak te voorzien. Dat is alleen anders wanneer het gaat om een spoedeisend geval. Een juridische interventie wordt altijd voorafgegaan door een bestuurlijk traject. Dit bestuurlijk traject kent verschillende fasen. De interventieladder is niet dwingend. In spoedeisende situaties – bijvoorbeeld wanneer onomkeerbare situaties dreigen te ontstaan – behouden wij ons als toezichthouder de vrijheid om direct over te gaan tot een juridische interventie in de vorm van een besluit tot indeplaatsstelling.

3.5.5 Concrete doelen en resultaten

Het toezicht in 2014 is er op gericht om een Brabant-breed beeld te krijgen van het functioneren van de wettelijk verplichte monumentencommissies ex artikel 15 van de MW 1988 in het algemeen en de advisering m.b.t. de monumentenzorg in het kader van de artikelen 38 en 38a in het bijzonder. Hiervoor gebruiken wij een tweetal indicatoren:

1. het aantal adviezen dat monumentencommissies hebben uitgebracht inclusief de gegevens van de beschermde monumenten waarop deze adviezen betrekking hebben;
2. het aantal adviezen die zijn uitgebracht op grond van de artikelen 38 en 38a van de MW 1988 inclusief de gegevens van de (potentiële) monumenten waarop deze betrekking hebben.

Het toezicht op de monumentenzorg kent de volgende planning:

Ieder jaar te beginnen op 1 mei:

- onderzoek naar de prestaties van gemeenten en evaluatie;
- evaluatie van de prestaties bezien in het licht van de signaallijst, waarin voor het interbestuurlijk toezicht relevante signalen en berichten over gemeenten worden bijgehouden;
- ambtelijk overleg bij gerede twijfel over juistheid van de taakuitvoering van een gemeente;
- afspraken met gemeenten als blijkt dat gemeenten moeite hebben hun monumentenzorgtaken goed uit te voeren en een bemiddelende rol spelen in het formuleren van een eventuele hulpvraag aan Monumentenhuis Brabant.

Wat is het beoogde effect van het toezicht?

De lokale overheden hebben hun monumentenzorg beleid op orde waarmee de deskundigheid van advisering alsmede de uitvoering van monumentenzorgtaken geborgd is, teneinde een hoogwaardig Brabants monumentenbestand te behouden.

3.5.6 Capaciteit en inzet

Voor de periode van dit uitvoeringsprogramma ziet de benodigde capaciteit – onder voorbehoud - voor de Monumentenzorg er als volgt uit:

Monumenten	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.
Gebouwde Monumentenzorg		1 (0,1)
Archeologische MonumentenZorg		1 (0,1)
Landschap/Cultuurhistorie		1 (0,1)

Monumentenzorg Algemeen	1 (0,1)	
Totaal	1 (0,1)	3 (0,3)

Het getal tussen haakjes betreft het aantal fte dat met deze werkzaamheden is belast, het eerste getal, zonder haakjes, is het aantal personen.

Het monumententoezicht wordt uitgevoerd door drie functionarissen, elk voor een eigen vakgebied.

Voor de uitvoering van deze taak is 0,5 fte ingeschat door het Rijk bij de overkomst van deze toezichttaak vanuit de Erfgoedinspectie.

3.6 Omgevingsrecht

In het beleidsplan IBT 2013-2015 zijn de doelen en prioriteiten voor het interbestuurlijk toezicht omgevingsrecht vastgesteld. De gestelde doelen zijn:

Beleidsdoel 1.

“Het zicht houden op de kwaliteit van de decentrale taakuitvoering door gemeenten en waterschappen en het beoordelen daarvan voor die gevallen waarin zich risico's of knelpunten voordoen. Dat gebeurt door het verzamelen en registreren van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde wettelijke eisen, het vormen van een oordeel hierover en het zonedig naar aanleiding daarvan interveniëren ingeval van taakverwaarlozing of besluiten in strijd met de wet of in strijd met het algemeen belang.”

Beleidsdoel 2.

“Het bevorderen van de spontane naleving van de wettelijke medebewindtaken door gemeenten en waterschappen om risico's voor veiligheid, gezondheid en milieu te voorkomen danwel zoveel mogelijk te beperken waardoor de kwaliteit van de (fysieke) leefomgeving verbeterd en tevens recht wordt gedaan aan de voorbeeldfunctie van de overheid.”

3.6.1 Basistoezicht

Gelet op de gestelde beleidsdoelen bestaat het basistoezicht op de uitvoering van wettelijke medebewindtaken op het gebied van het omgevingsrecht uit de volgende activiteiten:

- *Beoordelen naleving kwaliteitscriteria handhaving en uitvoeren periodieke bezoeken (reality checks)*

Doelstelling van de wettelijke kwaliteitscriteria bij en krachtens de Wabo is het realiseren en instandhouden van een professionele handhavingsstructuur die bestaat uit een strategische, programmatische en onderling afgestemde uitoefening van toezicht en handhavingsbevoegdheden. Doelstelling van het uitvoeren van reality checks is het toetsen van de uitvoeringspraktijk bij een gemeente of waterschap aan de hand van de vastgestelde handhavingsdocumenten op basis van de wettelijke kwaliteitscriteria en de vastgestelde risico thema's. Tevens worden één of meer handhavingsdossiers doorgenomen en bezien in het licht van de Brabant brede handhavingsstrategie 'Zó handhaven wij in Brabant'. Onderdeel van de reality check is ook een onderzoek naar het risicothema toezicht brandveiligheid bij zorginstellingen.

- *Behandelen van klachten en signalen*

Doelstelling van een doelmatige behandeling van klachten en signalen is burgers en bedrijven bescherming te bieden tegen taakverwaarlozing of besluiten in strijd met het recht of algemeen belang van gemeenten en waterschappen.

- *Stimuleren en faciliteren spontane naleving en voorbeeldfunctie overheid*

Doelstelling van het stimuleren en faciliteren van spontane naleving is het voorkomen of beperken van situaties waarbij het plegen van een interventie noodzakelijk is en de interbestuurlijk toezichtlast zoveel mogelijk kan worden beperkt. Daarmee wordt tevens recht gedaan aan de voorbeeldfunctie van de overheid en het belang van een integere en betrouwbare overheid richting burgers en bedrijven.

De nadere uitwerking van deze activiteiten naar concrete doelen en resultaten vindt plaats bij hoofdstuk 3.6.5.

3.6.2 Risico-inschatting en prioritering

De provincie stelt prioriteiten op 2 niveaus: enerzijds op risico thema en anderzijds de vertaling daarvan naar een risico profiel op maat per gemeente of waterschap. Een opsomming van de risicothema's is terug te lezen in het beleidsplan IBT 2013-2015.

3.6.3 Extra toezicht op basis van risico

Op basis van de vertaling van de prioritaire risicothema's naar iedere gemeente en waterschap, stelt de provincie voor iedere gemeente en waterschap een risicoprofiel omgevingsrecht op. Daarbij maakt de provincie gebruik van objectieve feiten en omstandigheden die van invloed zijn op de kans of het effect van de verwezenlijking van risico's voor mens, dier en milieu zoals inwonerdichtheid in nabijheid van risicovolle inrichtingen en de situering van natuur- en grondwaterbeschermingsgebieden. Dat risicoprofiel dient tevens als input voor een integraal risicoprofiel over alle beleidsdomeinen. Daardoor wordt een efficiënte en integrale interbestuurlijk toezichtaanpak mogelijk.

Voor 2014 staat het risicothema brandveiligheid bij zorginstellingen centraal. Dat thema maakt onderdeel uit van de door de provincie uit te voeren reality-checks bij gemeenten en waterschappen.

3.6.4 Interventie

In het geval dat er sprake is van aantoonbare taakverwaarlozing of een besluit in strijd met het algemeen belang of de wet, onderneemt de provincie passende vervolgstappen conform het van toepassing zijnde provinciale beleidskader 'Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing' of het landelijk beleidskader 'Schorsing en vernietiging'

3.6.5 Concrete doelen en resultaten

Om de gestelde doelen te bereiken en met in achtname van de in het beleidsplan IBT vastgestelde prioriteiten voor het domein omgevingsrecht, voert de provincie het komende jaar de volgende activiteiten uit.

1. Beoordelen naleving kwaliteitscriteria handhaving en uitvoeren periodieke bezoeken (reality checks)

De provincie voert in 2014 de volgende activiteiten uit:

<i>Geplande activiteiten 2014</i>
Uitvoeren administratieve hercontrole verbeterpunten uit beoordelingsronde 2013 handhavingsdocumenten 16 gemeenten/waterschappen
Beoordelen handhavingsdocumenten en uitvoeren reality checks 18 gemeenten/waterschappen
Uitvoeren onderzoek risicothema toezicht brandveiligheid zorginstellingen 17 gemeenten en opstellen rapportage
Uitvoeren check alle gemeenten/waterschappen op tijdige bestuurlijke vaststelling handhavingsdocumenten, Brabant breed analyseren en periodiek rapporteren
Ondersteunen implementatietraject kwaliteitscriteria VTH-taken 2.1

Toelichting:

Uit de beoordelingsronde 2013 van de handhavingsdocumenten zijn verbeterpunten voortgekomen. De provincie controleert in 2014 of de verbeterpunten door de betreffende gemeenten ook daadwerkelijk zijn doorgevoerd.

De provincie selecteert 17 gemeenten en 1 waterschap waarvan de handhavingsdocumenten worden beoordeeld in het licht van de wettelijke kwaliteitscriteria handhaving.

De provincie hanteert een meerjarenplanning voor het uitvoeren van zogeheten reality checks. In een volledige beleidsperiode van 4 jaar streeft de provincie er naar om iedere gemeente en waterschap minimaal één keer te bezoeken en de uitvoeringspraktijk te beoordelen. De provincie voert in 2014 in totaal 18 reguliere bezoeken uit bij gemeenten en waterschappen. De provincie maakt over de uitvoering concrete afspraken over afstemming en samenwerking. Interne met andere organisatieonderdelen die in de beleidscyclus een belangrijke rol spelen en extern met name de Inspectie Leefomgeving en Transport die een aantal interbestuurlijk toezichttaken bij gemeenten blijft uitvoeren.

Het onderwerp vergunningverlening en handhaving van de regelgeving over brandveiligheid is een prioritair risicothema uit het Beleidsplan IBT. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft over dit onderwerp in 2013 een onderzoeksrapport uitgebracht. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vraagt aandacht van de provincies voor de resultaten van dat onderzoek bij de uitvoering van het interbestuurlijk toezicht.

De provincie ondersteunt het landelijke implementatietraject kwaliteitscriteria 2.1 VTH-taken door inbreng van kennis en advies. Voor het jaar 2014 ligt het accent op de uitvoering van de opgestelde verbeterplannen door gemeenten en waterschappen en de eindmeting aan het einde van het jaar om te bezien of de organisaties voor alle betreffende taken voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Van alle gemeenten en waterschappen doet de provincie een check op tijdige bestuurlijke vaststelling van de handhavingsdocumenten. De datum voor vaststelling van het evaluatieverslag is wettelijk geborgd in de vastgestelde provinciale Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant.

2. Behandelen van klachten en signalen

De provincie voert in 2014 de volgende activiteiten uit:

<i>Geplande activiteiten 2014</i>
Behandelen 20 klachten en signalen
Uitvoeren onderzoeken bestuurlijke prioriteit
Uitvoeren interventiestrategie na uitspraak Raad van State over reactieve aanwijzing

Toelichting:

De provincie kan geattendeerd worden op mogelijke taakverwaarlozing door een gemeente of waterschap door berichten in de media, door personen of bedrijven die een mogelijke misstand melden of bijvoorbeeld door een klokkenluider. De provincie gebruikt een signaallijst waarin voor het interbestuurlijk toezicht relevante signalen en berichten over gemeenten en waterschappen worden bijgehouden. De provincie beschikt over een goed werkende digitale en telefonische klachten en meldingen procedure via Brabantloket en Milieuklachtencentrale. De provincie heeft een werkinstructie met tekst en uitleg voor de uitvoerende medewerkers over de taak van interbestuurlijk toezicht. De provincie neemt alleen klachten in behandeling die betrekking hebben op de vastgestelde risicothema's in het beleidsplan interbestuurlijk toezicht 2013-2015.

3. Ondersteunen project beoordeling paragraaf externe veiligheid in bestemmingsplannen

De provincie voert in 2014 een project uit dat bestaat uit het beoordelen van bestemmingsplannen van gemeenten op het voldoende verwerken van de gestelde normen met betrekking tot externe veiligheid.

De provincie voert in 2014 de volgende activiteiten uit:

<i>Geplande activiteiten 2014</i>
Ondersteunen project beoordelen externe veiligheid in bestemmingsplannen

Toelichting:

Deze activiteit komt aan de orde bij het onderdeel externe veiligheid in hoofdstuk 3.2.

4. Stimuleren en faciliteren spontane naleving en voorbeeldfunctie overheid

De provincie voert in 2014 de volgende activiteiten uit:

<i>Geplande activiteiten 2014</i>
Uitvoeren benchmarking gemeenten en waterschappen en toepassen concept naming and shaming bij prestaties gemeenten

Toelichting:

De provincie onderzoekt de prestaties van gemeenten en waterschappen systematisch en evalueert deze. De provincie gebruikt daarvoor de indicator tijdigheid bestuurlijke vaststelling van de handhavingsdocumenten. Tijdige vaststelling van de handhavingsdocumenten is belangrijk voor een goede sturing op de handhavingsbeleidscyclus en de instandhouding van een professionele handhavingsstructuur. Van het ontbreken of te laat vaststellen van die documenten heeft ook de uitvoeringspraktijk last. Daardoor bestaat namelijk geen zicht of gestelde doelen worden behaald en of de werkwijze in de praktijk voldoet aan de daaraan gestelde wettelijke eisen in het belang van een effectieve handhaving.

In 2014 onderzoekt de provincie of meer indicatoren bruikbaar zijn zoals volledigheid van handhavingsdocumenten, en het publiceren van handhavingsdocumenten op de internetsite van een gemeente of waterschap.

Naming and shaming betreft het openbaar maken van resultaten van interbestuurlijk toezicht. De provincie maakt daarvoor gebruik van de provinciale website www.brabant.nl/ibt. De provincie gaat in 2014 verder met het plaatsen van goede voorbeelddocumenten van met naam en toenaam genoemde gemeenten en waterschappen (naming) op een voor het omgevingsrecht gemaakte digitale werkomgeving op Viadesk. Deze digitale werkomgeving is beschikbaar gesteld voor alle gemeenten en waterschappen in Brabant. Daar staat ook relevante achtergrondinformatie over interbestuurlijk toezicht, een checklist met de kwaliteitseisen handhaving en blanco formats van beleidsplan, uitvoeringsprogramma en evaluatieverslag.

Daarbij kan tevens inzet noodzakelijk zijn vanuit interbestuurlijk toezicht omgevingsrecht. De provincie houdt er rekening mee dat ook in 2014 dit soort kwesties spelen en daarvoor tijd beschikbaar is voor het uitvoeren van onderzoek.

Het komt met enige regelmaat voor dat de Raad van State een uitspraak doet op een beroep van een gemeente tegen een reactieve aanwijzing van de provincie op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). In het geval dat de provincie in het gelijk wordt gesteld, kan er daardoor in de praktijk een illegale situatie ontstaan of blijven voortbestaan. Daartegen moet een gemeente dan actie ondernemen. In 2014 neemt de provincie meer zelf initiatief om met de gemeente contact op te nemen en te informeren naar het vervolgtraject. Daarbij vindt afstemming plaats tussen het specifieke juridische instrumentarium in de Wro en het generieke instrumentarium in de Gemeentewet. Ingeval van taakverwaarlozing volgt een interventiestrategie door de provincie.

3.6.6 Capaciteit en inzet

Omgevingsrecht	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toezichthou der	Ondersteuni ng
	1(1,0)	2(2,0)		1(0,8)

3.7 Ruimtelijke Ontwikkeling

Het toezicht op de ruimtelijke ontwikkeling heeft als doel de provinciale belangen, als opgenomen in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en Verordening ruimte, veilig te stellen in gemeentelijk ruimtelijke plannen.

De provincie heeft de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijk beleid tot 2025 vastgelegd in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening. De te beschermen provinciale ruimtelijke belangen zijn vastgelegd in de Verordening ruimte 2012. Deze verordening is op 11 mei 2012 door Provinciale Staten vastgesteld en op 1 juni 2012 in werking getreden en vormt het provinciaal toetsingskader voor gemeentelijk ruimtelijke plannen. Zowel voor de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening als de Verordening ruimte is een herziening in procedure.

3.7.1 Basistoezicht

Het basistoezicht op de provinciale belangen bestaat uit:

- *Beoordeling van bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen in afwijking van bestemmingsplannen en wijzigingsplannen in de volgende planfasen:*
 1. Beoordeling vooroverleg plannen/omgevingsvergunningen in afwijking van bestemmingsplannen/wijzigingsplannen
In deze fase van de planbeoordeling wordt een ambtelijk advies gegeven gebaseerd op de Verordening ruimte. Met name bij de integrale bestemmingsplannen Buitengebied wordt gemeenten aangeboden om indien nodig het ambtelijk advies toe te lichten.
 2. Beoordeling ontwerp bestemmingsplannen/omgevingsvergunningen in afwijking van bestemmingsplannen /wijzigingsplannen
In deze fase wordt, indien het gemeentelijk plan strijdig is met de Verordening ruimte, zienswijzen ingediend. Met name bij de integrale bestemmingsplannen Buitengebied wordt gemeenten aangeboden om indien nodig de zienswijzen toe te lichten.
 3. Beoordeling vastgestelde bestemmingsplannen/omgevingsvergunningen/wijzigingsplannen
In deze fase wordt, indien gemeenten niet tegemoet komen aan de provinciale zienswijzen of als het plan gewijzigd wordt vastgesteld, het instrument reactieve aanwijzing of beroep ingezet. Gemeenten worden voor de reactieve aanwijzing wordt gegeven of voor beroep wordt ingesteld ambtelijk geïnformeerd.
- *Raad van State*

Het verdedigen van de reactieve aanwijzingen en/of het ingestelde beroepen bij de Raad van State

3.7.2 Risico-inschatting en prioritering

Op grond van het basistoezicht wordt in beginsel geen risico afweging gemaakt.

Geen provinciaal belang

Aangemelde plannen worden dossier gericht gehandeld. Terwijl niet bij alle plannen een provinciaal belang speelt. Om in een zo vroeg mogelijk stadium van het planproces (vooroverleg) te bepalen of het plan strijdig is met de Verordening ruimte, wordt de ingebruikname van een uitgebreid aanmeldingsformulier onderzocht. Het uitgebreid aanmeldingsformulier bevat een beslisboom en wordt door gemeenten ingevuld en ingediend.

Als uit het uitgebreid aanmeldingsformulier blijkt dat er geen provinciale belangen in het geding zijn is het aanmelden van een plan voor vooroverleg niet noodzakelijk. Voor de vervolgfase hoeft in de verantwoording van het plan slechts naar het uitgebreide aanmeldingsformulier te worden verwezen.

provinciaal belang

Prioritering van risico's.

Met betrekking tot de toepassing van kwaliteitsverbetering van het landschap als opgenomen in Verordening ruimte hebben GS in 2013 met vrijwel alle gemeenten afspraken gemaakt.

In het kader van toezicht kan in de onderbouwing van een gemeentelijk plan met betrekking tot de kwaliteitsverbetering van het landschap, verwezen worden naar de met GS gemaakte afspraken.

Voor het overige kent de Verordening ruimte geen prioritering van thema's. Deze zijn vooralsnog ook niet als zodanig benoemd.

3.7.3 Extra toezicht op basis van risico

Thema's: Bevordering van ruimtelijke kwaliteit, Ecologische hoofdstructuur en Zorgvuldige veehouderij worden als risicovol beschouwd

Plan: integrale bestemmingsplannen Buitengebied

3.7.4 Interventie

Op basis van de Wet ruimtelijke ordening staat de provincie een aantal instrumenten ter beschikking.

Het maken van een inpassingsplan, het geven van een proactieve aanwijzing, indienen van zienswijzen, het geven van een reactieve aanwijzing en het instellen van beroep.

In het kader van toezicht wordt met name gebruik gemaakt van het indienen van zienswijzen, het geven van een reactieve aanwijzing en het instellen van beroep.

3.7.5 Concrete doelen en resultaten

Het reguliere toezicht in 2014 is gericht op het toezien van de provinciale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen, zoals opgenomen in de Verordening ruimte 2012. Deze verordening is op 11 mei 2012 door Provinciale Staten vastgesteld en op 1 juni 2012 in werking getreden en vormt het provinciaal toetsingskader voor gemeentelijk ruimtelijke plannen. Zowel voor de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening als de Verordening ruimte is een herziening in procedure. De vaststelling van beide plannen wordt in 2014 voorzien.

Om de werking van deze Verordening ruimte te evalueren is in 2012 door het bureau Strategie, Beleid en Monitoring (SBM) de Monitor Verordening Ruimte uitgevoerd. In de monitor zijn vragen opgenomen die betrekking hebben op de wijze waarop gemeenten wettelijke bepalingen en bepalingen uit de verordening zelf naleven. Op het moment van uitzetten van de vragenlijst was de provincie nog niet verantwoordelijk voor het interbestuurlijk toezicht op dit gebied, maar was al wel duidelijk dat deze rol er per 1 oktober 2012 aan zat te komen.

Besloten is om bij deze eerste monitor toch de nalevingsvragen te stellen, maar nog geen al te grote toezichtconsequenties te verbinden aan de (vrijwillig gemelde) niet-naleving. De antwoorden op de vragen uit de monitor worden beschouwd als een nulmeting en een signaal dat wordt meegenomen in de totale risico-afweging.

Nu de provincie per 1 oktober 2012 wel een formele rol als interbestuurlijk toezichthouder op dit gebied heeft gekregen, is het niet gewenst om de monitor op exact dezelfde, vrijblijvende wijze uit te zetten. Vanuit het provinciebestuur blijft echter wel de wens bestaan om periodiek (gedacht wordt aan tweejaarlijks) de werking van de verordening ruimte te toetsen. Daarom is besloten om de monitor om te bouwen tot een 'vragenlijst ruimtelijk toezicht' (werktitel) waarin zowel een aantal nalevingsvragen als beleidsmonitorvragen worden opgenomen. Door deze vragenlijst op te nemen in de op te stellen

informatieverordening, en consequenties te verbinden aan niet-naleving van regelgeving, wordt het vrijblijvende karakter van de vragenlijst veranderd. In 2014 zal, voortbordurend op de nulmeting van de monitor, voor het eerst gebruik worden gemaakt van het instrument 'vragenlijst ruimtelijk toezicht'. De antwoorden op de nalevingsvragen uit de vragenlijst zullen voor het interbestuurlijk toezicht op het omgevingsrecht mede input zijn bij de risico-afweging per gemeente.

3.7.6 Capaciteit en inzet

Ruimtelijke ontwikkeling	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toezi chthou der	Ondersteuni ng
TOTAAL	13,8 FTE			

3.8 Waterschappen

Het toezicht op de waterschappen kent een drietal sporen: beleidstoezicht, financieel toezicht en institutioneel toezicht (het toezicht op de organisatie).

Het beleidsgerichte toezicht heeft tot doel samenhang en doelmatigheid van het regionaal waterbeheer te bewaken. Het beleidsgerichte toezicht ligt bij de provincie vanwege onze rol van kadersteller en regisseur over het integraal gebiedsgericht beleid. De provincie bewaakt dat de uitvoering door het waterschap voldoet aan de normen vanuit wet en regelgeving, en de kaderstelling vanuit het Provinciaal Waterplan. Het beleidsgericht toezicht wordt voornamelijk ingevuld door middel van een jaarlijks voortgangsoverleg met elk waterschap.

Het financieel toezicht op de waterschappen heeft als doel te bewaken dat het waterschap financieel gezond blijft en dat er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten aan de financiën en de belastingverordening voor de kostentoedeling (wettelijk opgedragen toezichtstaken Waterschapswet en FIDO). Naar verwachting zullen in de loop van 2014 de provincies een financieel beleidskader waterschappen afronden en dit ter vaststelling aan de provinciale bestuurders voorleggen. Met betreffende financieel beleidskader wordt een betere afstemming van het financieel toezicht op de waterschappen tussen de provincies beoogd.

Het institutioneel toezicht heeft als doel te bewaken dat het waterschap als instelling functioneert volgens de regels voor haar organisatie op grond van de Waterschapswet en het provinciale reglement.

3.8.1 Basistoezicht

Ook in 2014 heeft het beleidsgericht toezicht betrekking op de benoemde speerpunten uit de notitie toezicht op de waterschappen:

- algemene voortgangsbewaking GGOR-proces (natuur en landbouw) en Kaders voor GGOR
- bescherming Natte Natuurparels/Natura 2000
- Het speerpunt hoogwaterbescherming en calamiteiten- & rampenbestrijding t.a.v. de primaire keringen vervalt (zie ook H2: terugblik).

Het reguliere wettelijke geregelde basistoezicht vindt verder plaats voor de onderwerpen in bijlage 1 van de Notitie toezicht. Dit houdt in 2014 onder meer in:

- financieel basistoezicht op basis van de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de wet FIDO.
- voortgang verbeteropgave regionale keringen:

In 2013 zijn de resultaten van de eerste toetsing van de regionale keringen gereed gekomen. Op basis daarvan zal de termijn waarop de geconstateerde tekortkomingen in orde moeten worden gebracht worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Bij de waterschappen waar sprake is van een grote verbeteropgave zal de voortgang tijdens het jaarlijks voortgangsoverleg expliciet aan de orde worden gesteld.

Tot slot zal in juni 2014 voor het eerste maal worden gerapporteerd over de bergings- en afvoercapaciteit van het watersysteem, en de mate waarin het regionale watersysteem voldoet aan de normen voor wateroverlast zoals vastgelegd in de Verordening water Noord-Brabant (de zgn. NBW-normen).

3.8.2 Risico-inschatting en prioritering

Aan de keuze van de speerpunten voor 2013-2015 ligt een risicoanalyse en prioritering ten grondslag. Deze is beschreven in de Notitie Toezicht op de waterschappen.

3.8.3 Extra toezicht op basis van risico

Er zijn aanvang 2014 geen waterschappen die zich bevinden in een verzaamd toezichtsregime.

De speerpunten gelden voor alle waterschappen, maar gelet op de kenmerken van het beheersgebied zijn bepaalde speerpunten meer of minder relevant (zie hiervoor, bijvoorbeeld bij een relatief grote opgave voor regionale keringen of Natura 2000 gebieden). De ‘toezichtsagenda’ kan zich per waterschap ontwikkelen.

3.8.4 Interventie

Voor een beschrijving van de interventiemogelijkheden wordt verwezen naar de Notitie Toezicht op de waterschappen. Een zeer beperkt aantal waterschapsbesluiten is onderworpen aan goedkeuring van Gedeputeerde Staten. Verder bevat de Waterwet de mogelijkheid van een proactieve of reactieve aanwijzing ten aanzien van waterschapsbesluiten indien een samenhangend en doelmatig waterbeheer in het geding is. In het uiterste geval kan GS in de plaats treden van het waterschapsbestuur.

In de Waterschapswet is de algemene regeling voor de generieke toezichtsinstrumenten (vernietiging en in de plaatstreding) neergelegd.

Het toezicht wordt ook in 2014 uitgevoerd op de manier zoals beschreven in de Notitie toezicht, gebruikmakend van de ervaringen die in 2013 zijn opgedaan.

Waar sprake is van tekortkomingen wegens het niet voldoen aan de wettelijke vereisten of strijdigheid met het Provinciaal Waterbeleid (met name op het gebied van de speerpunten) volgt ambtelijk overleg met het verzoek om nadere informatie. Dit heeft tot doel meer duidelijkheid te krijgen over de achtergrond van het waterschapsbesluit en de mogelijkheden te onderzoeken op welke wijze het met de kaders van het regionale waterbeleid of de wet in overeenstemming kan worden gebracht.

Indien (na bespreking op uiteindelijk het hoogste ambtelijk niveau) een verschil van mening blijft vindt bestuurlijk overleg plaats tussen de gedeputeerde en de waterschapsbestuurder (db-lid).

Waar dit overleg gebeurt in het kader van een inspraakprocedure bij beleidsvoornemens wordt dit nog niet als toezicht (interventie) gezien.

Op basis van de uitkomsten van een bestuurlijk overleg wordt uiteindelijk bepaald of een formeel toezichtsinventietraject moet worden gestart. De termijnen waarbinnen de stappen worden doorlopen worden bepaald door de concrete omstandigheden van het geval, de betrokken belangen en de mate waarin het waterschapsbesluit afwijkt van de wet of het beleid. Hiervoor is niet op voorhand een blauwdruk te geven.

3.8.5 Concrete doelen en resultaten

Het reguliere toezicht in 2014 is erop gericht te bewaken dat de waterschappen hun taken uitvoeren en financiën regelen conform de wettelijke vereisten van de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit, FIDO, Waterwet en de Verordening water Noord-Brabant.

Het beleidsgericht toezicht is erop gericht te bewaken dat de kaders uit het Provinciaal Waterplan voor de uitvoering door het waterschap worden gerespecteerd en een samenhangend en doelmatig waterbeheer wordt gevoerd.

NB voor beleidsgericht toezicht:

In 2014 zullen de contouren voor het nieuwe provinciale waterplan en de waterbeheerplannen van de waterschappen zichtbaar worden. De opgave van de waterschappen, en de termijn waarop de doelen moeten worden bereikt en bijbehorende normstelling kunnen daarmee in een nieuw daglicht komen te staan. Waar nodig zal de voortgangsbewaking in het kader van toezicht, en het planproces moeten worden ‘gezwaluwstaart’.

Juni 2014:

Tijdig rapportage over de berging- en afvoercapaciteit van het watersysteem (normering wateroverlast Verordening water) ontvangen voor beoordeling door de provincie.

rond de zomer:

Met de drie Brabantse waterschappen en interprovinciaal waterschap Rivierenland een voortgangsgesprek voeren

najaar 2014

het resultaat van de beoordeling aanbieden aan GS en het waterschapsbestuur; met een vertaling naar de aandachtspunten voor 2015 (volgens toezichtscyclus).

Najaar/winter 2014:

In de aanloop naar de waterschapsverkiezingen (maart 2015) is het niet uitgesloten dat er institutionele zaken aan de orde komen betreffende de samenstelling van het waterschapsbestuur. Dit met betrekking tot de wijze van verkiezing van de bestuurders van de geborgde zetels ongebouwd (door ZLTO). Bij de laatste verkiezingen ontvingen wij enkele klachten over de eenzijdige benadering van de ZLTO naar de verschillende georganiseerde instellingen (varkens, land- en tuinbouw, geitenhouderijen etc.).

3.1.6 Capaciteit en inzet

Waterschappen	Coörd. Tzh.	Senior Tzh.	Toeziehthou der	Ondersteuni ng
		1(0,82)		

H4: Afstemming intern en extern

De belangrijkste vorm van interne afstemming betreft de afstemming tussen de verschillende toezichtgebieden. Voor de toezichtgebieden die deel uitmaken van de afdeling BO&T zal inhoudelijke en persoonlijke afstemming plaatsvinden in de diverse (afdelingsbrede) overleggen. Per toezichtsgebied zullen de toezichthouders ook onderling afstemmen. Voor het toezicht dat plaatsvindt bij de beleidsafdelingen zal een ‘afstemmingsoverleg interbestuurlijk toezicht’ (een voortzetting van de huidige stuurgroep die toeziet op het vernieuwingsproject) in het leven worden geroepen. Doel van de afstemming is een integraal beeld van het functioneren van de Brabantse gemeenten, delen van toezichtervaringen en het (verder) afstemmen van werkprocessen, werkwijzen en planningen.

(Veer)Krachtig Bestuur

Begin 2011 is op grond van het voornemen van de Provincie Noord-Brabant (PNB) en de Vereniging van Brabantse Gemeenten (VBG) om samen te werken aan behoud en versterking van de slagkracht van gemeenten een gezamenlijk projectvoorstel tot stand gekomen: ‘Krachtig Bestuur in Brabant; een gezamenlijk project ter versterking van het vermogen van gemeenten om hun opgaven te realiseren’. Dit heeft middels een aantal stappen op 4 juni 2013 geleid tot het eindrapport ‘Veerkrachtig Bestuur in Brabant’ van de adviescommissie ‘Huijbregts’ en een eerste reactie hierop van GS (in een brief van 2 juli 2013). Hiermee is een aantal bouwstenen aangereikt om te komen tot het tweede (en meest complexe) onderdeel van het gezamenlijke project: ‘een visie op de bestuurlijke organisatie, het wegnemen van knelpunten en het implementeren van de gekozen oplossingen’. Om dit te bereiken is ‘Krachtig Bestuur’ (KB) binnen PNB halverwege 2013 benoemd als 1 van de 11 strategische opgaven. Vanuit het interbestuurlijk toezicht kan een inhoudelijke bijdrage aan het proces worden geleverd. Daarnaast zal het toezicht een rol spelen in de eventuele samenwerking (in welke vorm dan ook) van gemeenten.

Voorlichten gemeenteraden

De Wrgt gaat uit van een versterking van de horizontale verantwoording tussen college en raad. In de toezichtpraktijk blijkt deze horizontale verantwoording in de praktijk soms nog in de kinderschoenen te staan. De bekendheid met het vernieuwde interbestuurlijk toezicht onder raads- en collegeleden laat nog te wensen over. Na de raadsverkiezingen in maart 2014 ligt er een momentum om nieuwe raadsleden te informeren over de werking van het interbestuurlijk toezicht en de rol die de gemeenteraad daarin heeft.

Hiervoor zal worden opgetrokken met KING/VNG/VBG in het kader van het opleidingsprogramma voor nieuwe raadsleden. Vanuit het interbestuurlijk toezicht kan een bijdrage aan dergelijke programma’s om te informeren over de rol(verdeling) tussen raad en interbestuurlijk toezichthouder. Eén van de onderdelen van dit pakket is een filmpje over het interbestuurlijk toezicht dat in 2013 is gereedgekomen.

Rijkstoezicht

In 2013 zijn contacten gelegd met toezichthouders vanuit het Rijk, met name op het gebied van omgevingsrecht. Daarbij is uitdrukkelijk stilgestaan bij de rolverdeling: de provincie als interbestuurlijk toezichthouder, het Rijk als systeemverantwoordelijke. In 2014 zullen de contacten worden uitgewerkt in afspraken, bij voorkeur landelijk via de lijn van het IPO.